

Datum 2020-08-19
Diarienummer 0942/20

Kulturdepartementet
Ku.remissvar@regeringskansliet.se

Dnr Ku2020/01036/KL

Yttrande från Göteborgs Stad gällande betänkandet Sveriges museum om Förintelsen (SOU 2020:21)

Göteborgs Stad välkomnar förslaget om att inrätta ett museum för att bevara och föra vidare minnet av Förintelsen. Betänkandet ger en gedigen och intressant inventering och kartläggning både historiskt och resursmässigt på området och vad som nu pågår, både nationellt och internationellt.

Sammanfattning

Göteborgs Stad delar utredningens förslag vad gäller inriktning och uppdrag. Vad det gäller organisation föreslår Göteborgs Stad att Forum för Levande Historia får en komplettering av instruktionerna för myndigheten att inrätta det nya museet om Förintelsen.

Synpunkter på utredningens förslag

Kapitel 5 Museets inriktning och uppdrag

Göteborgs Stad delar utredningens förslag vad det gäller inriktning och uppdrag på museet. Staden välkomnar utredningens förslag att Förintelsen behandlas i en bred historisk kontext och att olika grupper som föll offer för nazismen lyfts fram. Ett museum om Förintelsen ligger väl i linje med stadens arbete mot antisemitism och intolerans som sedan 1998 har en lokal satsning - Levande Historia i Göteborg. Mot bakgrund av händelser av antisemitisk karaktär tog kommunstyrelsen i Göteborg ett beslut 2018 om att ytterligare stärka och intensifiera arbetet mot antisemitism. Levande Historia har ett nära samarbete med grundskoleförvaltningen för att utveckla stöd till lärare hur man bemöter intolerans och antidemokratiska yttringar i skolan. I utredningens förslag finns synergieffekter genom ett ökat nationellt samarbete och ett fortsatt arbete med att ta fram pedagogiskt material, utställningar och dokumentation av vittnesmål. Utredningens betonar vikten av att utveckla samverkan om samlingar, utställningar och dokumentation mellan museer och lokala verksamheter. Göteborgs Stad har idag ett bra

samarbete med Forum för levande historia och utredningens förslag kan ge ytterligare stöd till det lokala arbetet.

Kapitel 6 Verksamhetens organisation och lokalbehov

Större delen av det som föreslås som det nya museets uppdrag är sådant som ingår i Forum för levande historias uppdrag och som myndigheten redan arbetar med idag. Därför delar inte Göteborgs Stad utredningens förslag om att inrätta en ny myndighet. Stadsledningskontoret föreslår att Forum för levande historia får en komplettering av instruktionerna för myndigheten och uppdraget att inrätta och driva Sveriges museum om Förintelsen.

Kapitel 7 Samlingar, samverkan och forskning

Insamling av vittnesmål är brådskande, snart finns inga överlevare kvar. Göteborgs Stad vill särskilt framhålla utredningens förslag om ett särskilt projekt för romska överlevande och att undersöka om det finns relevanta vittnesmål eller berättelser från andra grupper av utsatta. Av vikt är att utveckla samverkan om samlingar, utställningar och dokumentation mellan museer och lokala verksamheter. Även att tillgängliggöra samlingar för forskare och pedagoger. Göteborgs Stad har inga synpunkter på hur man kan stimulera och bredda svensk forskning på området. Forum för levande historia har dock anställda med forskningskompetens och samverkar redan med forskningsområdet som enligt egen uppgift troligen skulle kunna utvecklas till en forskningsavdelning om resurser och uppdrag ges.

Kapitel 8 Konsekvensbeskrivning

De ekonomiska konsekvenserna styrs av vilket av förslagen som ska genomföras. Forum för levande historia huvuduppdrag har sin utgångspunkt i Förintelsen och gränsdragningen skulle kunna bli svår mellan två statliga institutioner med liknande uppdrag.

Det mest resurssparande alternativet ur flera aspekter torde vara att ge Forum för levande historia ett utökat uppdrag att inrätta det nya museet. Det skulle innebära en stor tidsvinst där man kan ta tillvara på kompetens och erfarenheter av pedagogisk verksamhet, redan befintliga nätverk och samarbeten både nationellt och internationellt.

Vid behandlingen av ärendet i kommunstyrelsen antecknade representanterna från M, L, C och KD som yttrande en skrivelse från den 17 augusti 2020 (bilaga A).

Representanterna från S antecknade som yttrande en skrivelse från den 18 augusti 2020 (bilaga B).

Representanterna från V och MP antecknade som yttrande en skrivelse från den 19 augusti 2020 (bilaga C).

Göteborg den 19 augusti 2020
GÖTEBORGS KOMMUNSTYRELSE

Axel Josefson

Mathias Sköld

Yttrande angående remiss från Kulturdepartementet – Betänkandet Sveriges Museum om Förintelsen SOU 2020:21

Yttrande

Att levandehålla minnet av Förintelsen är ett mycket angeläget uppdrag.

Förintelsen var ofattbar i sin ondskefullhet och systematik och betvivlades därför av många redan i sin samtid. Nu har sjuttiofem år passerat och av de människor som var med då finns inte många i livet. När ingen längre finns kvar som kan berätta om det, blir det än viktigare att bevara minnena på olika sätt. Det förs en ständig kamp mot historierevisionister vilka förnekar och banaliserar nazismens brott mot mänskligheten.

Vikten av att upplysa dagens unga om Shoah - katastrofen - kan inte nog betonas. Det var skälet till att myndigheten Forum för levande historia inrättades år 2003. De bedriver undervisning för lärare, elever och olika grupper samt tar fram material och vandringsutställningar där elever utifrån detta får diskutera begreppen demokrati och tolerans.

Stadsledningskontoret har nu svarat på en remiss från Kulturdepartementet vilken behandlar en utredning om ett museum för att bevara och föra vidare minnet av Förintelsen kan inrättas i Sverige. Den ska även svara på museets lokalisering, partners och om huruvida en ny myndighet ska inrättas- eller om museet kan uppgå i befintlig.

Vi ställer oss bakom uppdragets inriktning. Den lösning som vi stödjer är att Forum för levande historia kompletterar sitt myndighetsuppdrag och får uppdraget att inrätta och bedriva detta nya museum, när vi inte ser något behov av att skapa en ny myndighet.

Vi kommer att rösta bifall till tjänsteutlåtandet.

Yttrande angående remiss från Kulturdepartementet - Betänkandet Sveriges Museum om Förintelsen SOU 2020:21

Yttrandet

Trots stora insatser är det uppenbart att antisemitism och högerextremism finner grogrund i delar av det svenska samhället. När opinionsinstitutet ComRes undersökte antisemitismen i september 2018 instämde 45 procent av svenskarna i påståendet att antisemitism är ett växande problem. 53 procent ansåg att judar i Sverige riskerar att utsättas för hatpropaganda och 49 procent att de riskerar att drabbas av rasistiskt våld. I Göteborg har nynazister, beväpnade med sköldar och högerextrema symboler, marscherat våldsamt genom staden under den judiska högtiden Yom Kippur. I Göteborg har den judiska församlingen angripits av islamistiska extremister. Judiska göteborgare vittnar själva om rädsla för att bära judiska attribut, såsom kippa och Davidsstjärnan, i offentliga miljöer. I kampen mot antisemitismen, vilken mask den än bär, måste hela samhället stå enat.

Förintelsen, det grymmaste illdåd att någonsin utföras av människan, ligger inte längre än 75 år tillbaka i tiden. Under flera årtionden har överlevarna själva, ögonvittnen till massakrerna och offren för övergreppen, kunnat axla en stor del av uppdraget att fortsätta berätta och se till att vi andra aldrig får glömma. I takt med att antalet överlevare minskar drastiskt måste det offentliga Sverige göra mer för att minnet om Förintelsen ska leva vidare. Vi ställer oss helt bakom Stadsledningskontorets förslag till remissvar och hoppas på bred enighet när beslut fattas i Sveriges riksdag. Myndigheten Forum för levande historia har arbetat mot Förintelseförnekelse sedan millennieskiftet och bör få fortsätta göra detta med intensifierad kraft, tillbörliga resurser och rådighet över Sveriges museum om Förintelsen.

Yttrande angående – Remiss från Kulturdepartementet – Betänkandet Sveriges Museum om Förintelsen SOU 2020:21

Vi rödgrönrosa tycker att stadsledningskontorets svar på remissen är bra och vi delar synpunkten att det är rimligt att Forum för levande historia får uppdraget att inrätta och driva det nya museet. Vi vill också lyfta fram den koppling till nutid som stadsledningskontoret tar upp för att något liknande Förintelsen aldrig sker igen. Precis som skrivs i tjänsteutlåtandet lever vi i en tid med växande högerextremism som också tagit sig andra former: ”Tidigare hade de sina främsta arenor på gator och torg, idag har stora delar av Europa den representerad i sina parlament. Det finns risker att Förintelsen missbrukas och förvrängs både i Sverige och internationellt och det är viktigt att uppmärksamma olika former av förnekelse av Förintelsen och historierevisionism.”

Vi vill också poängtera att det är viktigt att självständigheten för verksamhetens inriktning och innehåll värnas och att verksamheten inte blir föremål för detaljstyrning. I val av organisationsform är det också viktigt att verksamheten dels inte medför negativa konsekvenser för redan existerande forum och myndigheter, dels att det nya museet för Förintelsen får så bra förutsättningar som möjligt.

Slutligen är det också centralt att tillräckliga ekonomiska resurser avsätts för att samverkan med övriga museisverige ska fungera så bra som möjligt samt att lyhörddheten är stor för hur verksamheter och enskilda utanför det nya museet kan bidra med erfarenheter och kunskap.